

Марія ЗАМІЩАК,
кандидатка психологічних наук, доцентка кафедри соціальної педагогіки та
корекційної освіти,

Дрогобицький державний педагогічний університет
імені Івана Франка

Вероніка КРИВА,
здобувачка другого (магістерського) рівня вищої освіти,
Дрогобицький державний педагогічний університет
імені Івана Франка

МЕТОДИ ПІДТРИМКИ ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ У ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

Інклюзивна освіта сьогодні є одним із пріоритетних напрямів розвитку сучасної української школи. Забезпечення рівного доступу до якісної освіти для всіх дітей, зокрема й тих, хто має особливі освітні потреби (ООП), передбачає не лише організаційні зміни в закладах освіти, а й активне впровадження дієвих методів підтримки. Ці методи покликані допомогти дитині з ООП адаптуватися до освітнього середовища, розкрити свій потенціал і досягти особистісного й освітнього успіху.

Ефективна підтримка включає індивідуальний підхід до кожного учня, тісну взаємодію між педагогами, батьками та фахівцями, а також створення комфортного й безпечного освітнього середовища. Різноманіття методів – від адаптації навчальних програм до психолого-педагогічного супроводу – уможливорює задоволення потреби дитини, сприяючи її гармонійному розвитку.

Розглянемо основні методи підтримки дітей з ООП у закладах загальної середньої освіти, їх практичне застосування та значення для формування справжнього інклюзивного середовища. А саме:

1. *Індивідуальна освітня траєкторія.* Для кожної дитини з ООП розробляється індивідуальна програма розвитку (ІПР), яка враховує її ті, потреби та темп засвоєння матеріалу. Такий підхід дає змогу адаптувати освітній процес до особливостей учня.

2. *Адаптація та модифікація навчального матеріалу.* Використовуються адаптовані підручники, спрощені завдання, візуальні підказки, а також різні рівні складності для забезпечення доступності навчального змісту.

3. *Командний підхід.* У школі створюється команда психолого-педагогічного супроводу, яка включає адміністрацію, вчителів, асистента, логопеда, психолога. Команда регулярно проводить зустрічі, обговорює досягнення та труднощі, коригує індивідуальну програму розвитку за потреби. Спільна робота допомагає комплексно долати труднощі у навчанні, вихованні та розвитку.

4. *Психолого-педагогічна підтримка.* Психолог проводить індивідуальні чи групові заняття для розвитку соціальних навичок, емоційної регуляції, самосприйняття. Логопед або дефектолог коригує мовлення, розвиток пізнавальних функцій. Регулярні консультації зі шкільним психологом, індивідуальні та групові заняття для розвитку емоційного інтелекту, комунікаційних навичок і зниження тривожності.

5. *Технічні засоби навчання.* Застосування комп'ютерних програм, планшетів, синтезаторів мови, аудіо- та відеоматеріалів допомагає зробити навчання більш ефективним і комфортним.

6. *Інклюзивне навчальне середовище.* Простір класу та школи пристосовується до потреб дитини: пандуси, спеціальні меблі, зонування класу для зниження сенсорного навантаження, наочні схеми та символи. Вчителі й учні проходять тренінги на теми толерантності, емпатії, прийняття різноманітності

7. *Підтримка асистента вчителя.* Асистент допомагає дитині в процесі навчання, сприяє її участі в загальношкільних заходах, полегшує комунікацію з однолітками та педагогами. Також допомагає вести спостереження і надає зворотний зв'язок учителю й батькам.

8. *Партнерство з батьками.* Регулярні зустрічі з батьками для обміну інформацією, психологічної підтримки, спільного планування роботи.

Участь батьків у прийнятті рішень стосовно освітнього процесу та оцінювання. Т. Коновець [4] акцентує, що ставлення батьків до своїх дітей з особливими освітніми потребами значною мірою залежить від того, наскільки вони можуть отримати необхідну підтримку й доступ до ресурсів як для дитини, так і для себе. Забезпечення такої допомоги сприяє зниженню рівня стресу, підвищує емоційну стійкість батьків і дозволяє їм бути більш чутливими та підтримуючими у спілкуванні з дитиною. Зазвичай батьки дітей з ООП стикаються з низкою серйозних викликів у процесі виховання, що потребують комплексної уваги з боку освітнього та соціального середовища.

Отже, методи підтримки реалізуються через скоординовану співпрацю фахівців, належну підготовку педагогів, гнучкий підхід до навчання, виховання, розвитку та повагу до індивідуальності кожної дитини. Ці методи разом спрямовані на створення безпечного, підтримуючого та ефективного середовища для розвитку дитини з ООП.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Актуальні проблеми навчання та виховання людей з особливими освітніми потребами : зб. наук. праць / гол. ред. П.Т. Таланчук та ін. Київ : Університет «Україна». 2009. № 6 (8). 484 с.
2. Колупаєва А.А. Діти з особливими освітніми потребами та організація їх навчання : наук.-метод. посібник. Київ, 2011. 194 с. (Серія «Інклюзивна школа»).
3. Колупаєва А.А. Інклюзивна освіта: реалії та перспективи : монографія. Київ : «Самміт-Книга». 2009. 272 с. : іл. (Серія «Інклюзивна освіта»).
4. Коновець Т.І. Інноваційні форми роботи педагогічних працівників закладів загальної середньої освіти з батьками особливих дітей. 2021. 34 с.